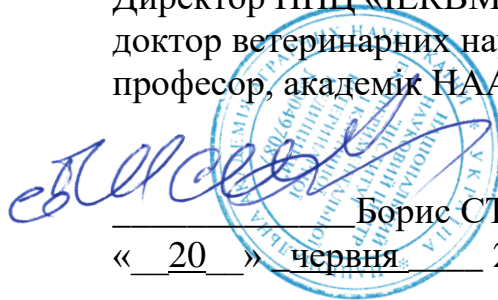

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

Національний науковий центр
«Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННЦ «ІЕКВМ»,
доктор ветеринарних наук,
професор, академік НААН

Борис СТЕГНІЙ

« 20 » червня 2022 р.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС ДИСЦИПЛІНИ

«Загальні проблеми ветеринарної медицини»

зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина»
(освітнє, дослідницьке та прикладне спрямування)

Харків

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

Національний науковий центр
«Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННЦ «ІЕКВМ»,
доктор ветеринарних наук,
професор, академік НААН

Борис СТЕГНІЙ

« 20 » червня 2022 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ

«Загальні проблеми ветеринарної медицини»

Галузь знань: 21 «Ветеринарна медицина»
Спеціальність 211 «Ветеринарна медицина»
Рівень вищої освіти Третій (освітньо-науковий) рівень
Відділ Лабораторія генетики мікроорганізмів

Розробники:

Стегній Б.Т., доктор ветеринарних наук, професор, академік НААН;
Завгородній А.І., доктор ветеринарних наук, професор, чл.-кор.НААН;
Білойван О.В., кандидат ветеринарних наук.

Харків

ВСТУП

Мета навчання: набуття здобувачами теоретичних знань та практичних навичок з розпізнання патологічних процесів в організмі тварини, з'ясування причин виникнення незаразних та заразних (інфекційних та інвазійних) хвороб, їх діагностику, заходів лікування та профілактики.

Завдання:

- Основними компетенціями, якими повинен оволодіти здобувач під час вивчення дисципліни є:

- Вивчення закономірностей загальної патології.
- Вивчення етіології і патогенезу розвитку патологічних процесів.
- Вивчення клінічних, лабораторних та інструментальних методів дослідження тварин.
- Вивчення загальних принципів діагностики, лікування та профілактики незаразних хвороб тварин, надання першої невідкладної допомоги тваринам при хворобах.

- Оволодіння методикою проведення акушерської та гінекологічної диспансеризації тварин в господарствах та аналізу їх відтворної здатності.

- Вивчення організаційно-господарських, санітарно-гігієнічних, та лікувальних заходів, які забезпечують збереження і відновлення здоров'я тварин, стійкість до захворювань та високу продуктивність, підвищення якісних показників тваринної продукції та сировини.

В результаті вивчення дисципліни здобувач, згідно з вимогами освітньої наукової програми повинен:

а) знати:

- Основи загальної патології.
- Основи діагностики, лікування та профілактики незаразних хвороб тварин.
- Основи хірургічних хвороб.
- Основи фізіології патології репродукції тварин.
- Основи законодавчої бази з питань ветеринарної медицини;
- Організаційну структуру ДПССУ і ветеринарної служби в Україні;
- Основи планування ветеринарної роботи.

б) вміти:

- Проводити клінічне дослідження хворих тварин;
- Діагностувати хвороби тварин
- Надавати першу ветеринарну допомогу хворим тваринам;

- Оволодіти методами діагностики та лікування акушерських і гінекологічних захворювань, хвороб молочної залози.

- Організувати та проводити санітарно-гігієнічні, ветеринарні заходи щодо недопущення незаразних хвороб тварин.

- Володіти методикою проведення диспансеризації у тваринницьких господарствах;

- Володіти функціональними обов'язками й навичками організації роботи в органах управління, підприємствах і установах державної, відомчої та приватної ветеринарної служби..

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин 4 кредити ЄКТС, з них 20 годин лекційних, 20 год. – практичних занять, 80 год. самостійної роботи здобувача.

1. Опис навчальної дисципліни «Загальні проблеми ветеринарної медицини»

«Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень»	
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії (PhD)
Галузь знань	21 «Ветеринарна медицина»
Спеціальність	211 «Ветеринарна медицина»
Спеціалізація	–
Характеристика навчальної дисципліни	
Форма навчання	очна (денна), заочна
Вид	обов'язкова або вибіркова
Загальна кількість годин	240
Кількість кредитів ECTS	8
Кількість змістових модулів	4
Форма контролю	залік
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання	
Форма навчання	очна (денна) заочна
Рік підготовки (курс)	1
Семестр	1
Всього, год.	240
Лекційні заняття, год.	40
Практичні, семінарські заняття, год.	40
Лабораторні заняття, год.	-
Самостійна робота, год.	160
алік, год.	
Протяжність тижнів	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	

2. Програма та структура навчальної дисципліни «Загальні проблеми ветеринарної медицини»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		Лекції	лабораторні	практичні	самостійна робота		лекції	Лабораторні	Практичні	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1 Основи загальної патології										
Тема 1. Вступ. Загальне вчення про хворобу. Поняття про патологічний процес	44	4		8	32	44	4		8	32
Тема 2. Основи клінічної діагностики	16	4		4	8	16	4		4	8
Разом за змістовим модулем 1	60	8		12	40	60	8		12	40
Змістовий модуль 2. Основи незаразних хвороб тварин										
Тема 3. Основи внутрішніх незаразних хвороб тварин.	36	4		8	24	36	4		8	24
Тема 4. Основи хірургічних хвороб тварин.	24	4		4	16	24	4		4	16
Разом за змістовим модулем 2	60	8		12	40	60	8		12	40
Змістовий модуль 3. Основи ветеринарної репродуктології										
Тема 5. Основи репродукції тварин і ветеринарного акушерства.	24	4		8	12	24	4		8	12
Тема 6. Основи ветеринарної гінекології і андрології.	36	4		4	28	36	4		4	28
Разом за змістовим модулем 3	60	8		12	40	60	8		12	40
Змістовий модуль 4. Організація і економіка ветеринарної справи.										
Тема 7. Організаційна структура Держпродспоживслужби і ветеринарної служби в Україні. Ветеринарне діловодство.	28	4		4	20	28	4		4	20
Тема 8. Забезпечення біологічної безпеки та біологічного захисту тваринництва в контексті продовольчої безпеки України в умовах воєнного стану та післявоєнний період	32	4		8	20	32	4		8	20
Разом за змістовим модулем 4	60	8		12	40	60	8		12	40
Усього годин	240	20		20	80	240	20		20	80

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Загальні проблеми ветеринарної медицини»

3.1. ТЕМАТИКА І ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. Основи загальної патології

Тема 1. Вступ. Основи загальної патології.

Загальне вчення про хворобу. Етіологія та патогенез хвороби. Основи патологічної фізіології. Основні патологічні процеси в організмі тварин.

Тема 2. Основи клінічної діагностики

Поняття симптом та синдром хвороби, прийоми і методи клінічного дослідження тварин, порядок проведення клінічного дослідження.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ. Основи незаразних хвороб тварин

Тема 3. Основи внутрішніх незаразних хвороб тварин.

Патологія органів серцево-судинної системи. Патологія системи дихання: хвороби верхніх дихальних шляхів, бронхів і легень. Патологія системи травлення: хвороби органів травлення, передшлунків, шлунка та кишечника. Патологія обміну речовин. Хвороби молодняка.

Тема 4. Основи хірургічних хвороб тварин.

Антисептика і асептика, знеболення та поняття про хірургічні операції. Кастрація самок і самців. Травматизм тварин. Хвороби кінцівок. Профілактичні заходи за хірургічної патології у тварин.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІІ. Основи ветеринарної репродуктології

Тема 5. Основи репродукції тварин і ветеринарного акушерства.

Статева і фізіологічна зрілість організму самок. Стадії статевого циклу: збудження, гальмування і зрівноваження. Видові особливості перебігу статевого циклу у самок різних видів тварин.

Значення своєчасного і точного визначення вагітності і неплідності тварин. Клінічні методи діагностики вагітності.

Передвісники родів. Видові особливості динаміки родового процесу. Організація родопомочі тваринам. Причини патологічних родів.

Перебіг післяродового періоду у тварин. Показники фізіологічного перебігу і закінчення післяродового періоду. Причини ускладнень післяродового періоду та лікувально-профілактичні заходи.

Поширення маститу і економічні збитки від нього. Діагностика маститу. Лікування корів за різних форм маститу.

Тема 6. Основи ветеринарної гінекології.

Поняття про неплідність та яловість самок. Поширення неплідності та економічні збитки від неї. Основні причини і форми неплідності: природжена, стареча, експлуатаційна та кліматична.

Диференціальна діагностика інфекційних, інвазійних та незаразних захворювань статевих органів у тварин.

Основні заходи лікування хворих тварин і профілактика симптоматичної неплідності.

Акушерська та гінекологічна диспансеризація. Діагностичні, профілактичні та лікувальні заходи щодо акушерських та гінекологічних захворювань тварин.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV.

Організація і економіка ветеринарної справи.

Тема 7. Організаційна структура Держпродспоживслужби і ветеринарної служби в Україні. Ветеринарне діловодство.

Держпродспоживслужба, ветеринарна служба в Україні та її організаційна структура. Облік і звітність в роботі служби ветеринарної медицини та їх значення. Порядок оформлення актів про виконання ветеринарною службою різних видів робіт.

Організація ветеринарно-санітарного контролю та нагляду в Україні. Організація ветеринарної справи в господарствах різних форм власності. Порядок видачі ветеринарних документів на перевезення вантажів підконтрольних службі ветеринарної медицини.

Тема 8. Забезпечення біологічної безпеки та біологічного захисту тваринництва в контексті продовольчої безпеки України в умовах воєнного стану та післявоєнний період.

Фактори погіршення біологічної безпеки. Біозагрози для безпеки тваринництва у зв'язку з воєнною агресією РФ. Фактори можливого погіршення епізоотичної ситуації в Україні та системи біологічної безпеки України в умовах воєнного стану та післявоєнний період. Фактори можливого погіршення епізоотичної ситуації в Україні та системи біологічної безпеки України в умовах

воєнного стану та післявоєнний період. Проблеми забезпечення біологічної безпеки тваринництва України.

3.2. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Патологічні процеси (розлади місцевого кровообігу, гіпо- та гіпербіотичні процеси в організмі, запалення)	8
2.	Загальні принципи клінічного дослідження органів та систем хворих тварин	4
3.	Діагностика та лікувально-профілактичні заходи при хворобах органів дихання, травлення та обміну речовин.	8
4.	Діагностика та лікувально-профілактичні заходи при хірургічних хворобах в ділянках голови, шиї, тулуба, кінцівок, грудної та черевної порожнин	4
5.	Діагностика та лікування тварин за акушерської патології тварин	8
6.	Діагностика та лікувально-профілактичні заходи за симптоматичної неплідності тварин.	4
7.	Організаційна структура ДПСС й ветеринарної служби в районі. Облік і звітність в роботі служби ветеринарної медицини та їх значення. Порядок оформлення актів про виконання ветеринарною службою різних видів робіт. Організація ветеринарно-санітарного контролю та нагляду в Україні. Організація ветеринарної справи в господарствах різних форм власності. Порядок видачі ветеринарних документів на перевезення вантажів підконтрольних службі ветеринарної медицини.	4
8.	Види планів ветеринарних заходів та порядок їх розробки. Організація проведення запланованих ветеринарних заходів.	4
9.	Ефективність проведення ветеринарних заходів. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення ветеринарної служби в Україні. Організація ветеринарного сервісу в установах державної ветеринарної медицини. Госпрозрахунок в установах державної ветеринарної медицини. Ознайомлення з єдиними тарифами для надання платних послуг спеціалістами державних установ ветмедицини та порядок їх формування.	4

3.3. Теми лабораторних занять*

*Не передбачено навчальним планом

3.4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання № 1. Патофізіологічні процеси (16 годин)

План

1. Запалення: морфофункціональні та імунологічні аспекти;
2. Стресові реакції та їх роль в патології
3. Патогенетичні підходи в дослідженнях патологічних явищ

Список рекомендованої літератури

1. Патофізіологія тварин. Практикум / А.Й.Мазуркевич, В.Б. Данілов, Н.В. Куц./ Київ: Мета, 2003. - , 176 с.
2. Патофізіологія тварин. Підручник для студентів ВНЗ III-IV р.а. [А.Й.Мазуркевич, В.Л.Тарасевич, В.Б.Данілов та ін.]. – Київ: 2013 —416 с.

Завдання № 2. Основи патологічної анатомії

(16 годин)

План

1. Клітинна і тканинна патоморфологія: прояви пристосувальних та руйнівних процесів;
2. Місцеві розлади кровообігу: Гіперемія. Стаз. Анемія. Кровотеча і крововиливи. Тромбоз. Емболія. Інфаркт;
3. Відновлювальні процеси: Патологічна регенерація тканин і органів.

Список рекомендованої літератури

1. Патологічна анатомія тварин / П.П.Урбанович, М.К.Потоцький, І.І.Гевкан та ін. За ред. П.П.Урбановича, М.К.Потоцького. – К. : Ветінформ, 2008. – 896 с.
2. Патологическая анатомия сельскохозяйственных животных / А.В.Жаров, В.П.Шишков, М.С.Жаков и др. - Под ред. В.П.Шишкова, А.В.Жарова 3-е изд. перераб. и доп.- Колос, 1995.- 543 с.
3. Борисевич Б.В., Горальський Л.П., Лісова В.В. Патоморфологія незаразних хвороб тварин : [навчальний посібник] / Б.В. Борисевич, Л.П. Горальський, В.В. Лісова. – Ж : «Полісся», 2014. – 144 с.

Завдання № 3. Спеціальні методи клінічної діагностики внутрішніх хвороб тварин (8 години)

План

1. Техніка безпеки під час дослідження тварин
2. Основні принципи і техніка застосування спеціальних методів клінічної діагностики (зондування, ЕКГ, руменографія).
3. Техніка дослідження окремих органів і систем.

Список рекомендованої літератури

1. Клиническая диагностика внутренних незаразных болезней животных /А.М.Смирнов, П.Я.Конопелько, Р.П.Пушкарев и др.-М.: Агропромиздат, 1988.

2. Клінічна діагностика хвороб тварин /В.І.Левченко, М.О.Судаков, Й.Л.Мельник та ін.: за ред.В.І.Левченка.-К.: Урожай, 1995.-368с.

Завдання № 4. Загальна профілактика та терапія (8 години)

План

1. Диспансеризація телят у пологовому відділенні.
2. Методика диспансеризації коней, свиней, овець.
3. Методи терапії: антидототерапія, пробіотикотерапія, рефлексотерапія, лазеро- і ультразвукова терапія, неспецифічна стимулююча терапія.

Список рекомендованої літератури

1. Внутрішні незаразні хвороби тварин: підручник. – 3-є видання, перероблене та доповнене / М.І. Цвіліховський, В.І. Береза, В.С.Січкара та ін. – К. : Аграрна освіта, 2014. – 614 с.

2. Загальна терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин: практикум / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, Л.М. Богатко та ін. – Біла Церква, 2000. – 224 с.

3. Фізіотерапія і фізіопроділактика внутрішніх хвороб тварин: навчальний посібник / В.В. Лисенко, В.І. Немировський, О.В. Семьонов, В.М. Соколюк; За загальною редакцією В.І. Немировського. – Дніпропетровськ: РВВ держагроуніверситету, 2001. – 220 с

Завдання № 5. Хвороби печінки, жовчних шляхів, очеревини та підшлункової залози. (8 години)

План

1. Синдроми за хвороб печінки і жовчних ходів. Абсцеси печінки, амілоїдоз печінки;
2. Асцит;
3. Панкреатит. Кіста підшлункової залози.

Список рекомендованої літератури

1. Внутрішні незаразні хвороби тварин: підручник. – 3-є видання, перероблене та доповнене / М.І. Цвіліховський, В.І. Береза, В.С.Січкара та ін. – К. : Аграрна освіта, 2014. – 614 с.

2. Загальна терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин: практикум / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, Л.М. Богатко та ін. – Біла Церква, 2000. – 224 с.

Завдання № 6. Хвороби сечової та нервової систем (8 години)

План

1. Гостра і хронічна ниркова недостатність. Абсцес нирки. Нефросклероз, гідронефроз. Нефрогенна дисфункція сечового міхура.
2. Гіперемія та ішемія головного мозку, водянка шлуночків мозку.
3. Синдром стресу.

Список рекомендованої літератури

1. Внутрішні незаразні хвороби тварин: підручник. – 3-є видання, перероблене та доповнене / М.І. Цвіліховський, В.І. Береза, В.С.Січкара та ін. – К. : Аграрна освіта, 2014. – 614 с.
2. Загальна терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин: практикум / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, Л.М. Богатко та ін. – Біла Церква, 2000. – 224 с.

Завдання № 7. Ветеринарна ортопедія (8 години)

План

1. Особливості використання провідникової анестезії при захворюваннях копит і ратиць у тварин.
2. Особливості догляду за ратицями при різних методах утримання корів;
3. Кування коней, види підков;
4. Ревматичне запалення копит і ламініти. Сучасний погляд на проблему та методи її усунення.

Список рекомендованої літератури

1. Борисевич В.Б. Ветеринарна ортопедія і офтальмологія. — К.: Урожай, 1991. — 133 с.
2. Борисевич В.Б., Терее М.О., Салістий В.Т. Хірургія, офтальмологія і ортопедія. — К.: Вища шк., 1988. — 287 с.
3. Кузнєцов О.К «Ветеринарна хірургія, ортопедія і офтальмологія».-К.: Вища школа, 1978
4. Петренко О.Ф та ін.«Хірургія ветеринарної медицини».-К.:Вища освіта, 2005.- 399

Завдання № 8. Ветеринарна офтальмологія. (8 години)

План

1. Порушення циркуляції лімфи в середовищах ока, клінічні форми її прояву;
2. Особливості медикаментозної терапії при захворюваннях очей у тварин;
3. Патологічний стан камерної вологи ока. Причини виникнення, діагностика та лікування;
4. Хвороби сітківки. Диференційна діагностика та прогноз.

Список рекомендованої літератури

1. Борисевич В.Б. Ветеринарна ортопедія і офтальмологія. — К.: Урожай, 1991. — 133 с.
2. Борисевич В.Б., Терее М.О., Салістий В.Т. Хірургія, офтальмологія і ортопедія. — К.: Вища шк., 1988. — 287 с.
3. Кузнєцов О.К «Ветеринарна хірургія, ортопедія і офтальмологія».-К.: Вища школа, 1978.
4. Петренко О.Ф та ін.«Хірургія ветеринарної медицини».-К.:Вища освіта, 2005.- 399.

Завдання № 9. Хвороби новонароджених (8 години)

План

1. Розгляд головних критеріїв життєздатності новонароджених телят, лоша́т, ягнят, поросят;
2. Вивчення методів діагностування та лікування хвороб новонароджених;
3. Комплексна профілактика неонатальної патології;
4. Догляд за новонародженим.

Список рекомендованої літератури

1. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології. За ред. В.А. Яблонського та С.П.Хомина.- Підручник.- Вінниця: Нова Книга, 2006. -592 с.
2. В.А.Яблонський Біотехнологія відтворення тварин: Підручник.-К.: Арістей, 2004.-296 с.
3. М.П. Журавель, В.М. Давиденко Технологія відтворення сільськогосподарських тварин: Підручник для студентів вищих навчальних закладів.-К.: Видавничий дім „Слово”, 2005.- 336 с.
4. Карташов І.І. Основи ветеринарного акушерства і гінекології. – К.: Вища школа, 1983.- 208 с. 5. В.А.Яблонський Практичне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології.- К.: Мета, 2002.- 319 с.

Завдання № 10. Діагностичні методи у ветеринарній гінекології (8 години)

План

1. Ультрасонографія;
2. Термографія;
3. Колпоцитоскопія.

Список рекомендованої літератури

1. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології. За ред. В.А. Яблонського та С.П.Хомина.- Підручник.- Вінниця: Нова Книга, 2006. -592 с.

2. В.А.Яблонський Біотехнологія відтворення тварин: Підручник.-К.: Арістей, 2004.-296 с.
3. М.П. Журавель, В.М. Давиденко Технологія відтворення сільськогосподарських тварин: Підручник для студентів вищих навчальних закладів.-К.: Видавничий дім „Слово”, 2005.- 336 с.
4. Карташов І.І. Основи ветеринарного акушерства і гінекології. – К.: Вища школа, 1983.- 208 с. 5. В.А.Яблонський Практичне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології.- К.: Мета, 2002.- 319 с.

Завдання № 11. Ветеринарна андрологія (32 годин)

План

1. Імпотенція: поширеність, класифікація;
2. Методика проведення андрологічної диспансеризації;
3. Комп’ютерна програма оцінки репродуктивної здатності самця;
4. Андрологічні захворювання: діагностика, терапія;
5. Ультрасонографічне, термографічне дослідження. Методика постоцитографії;
6. Андрологічні препарати.

Список рекомендованої літератури

1. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології. За ред. В.А. Яблонського та С.П.Хомина.- Підручник.– Вінниця: Нова Книга, 2006. -592 с.
2. В.А.Яблонський Біотехнологія відтворення тварин: Підручник.-К.: Арістей, 2004.-296 с.
3. М.П. Журавель, В.М. Давиденко Технологія відтворення сільськогосподарських тварин: Підручник для студентів вищих навчальних закладів.-К.: Видавничий дім „Слово”, 2005.- 336 с.
4. Карташов І.І. Основи ветеринарного акушерства і гінекології. – К.: Вища школа, 1983.- 208 с. 5. В.А.Яблонський Практичне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології.- К.: Мета, 2002.- 319 с.

Завдання № 12. Основи ветеринарного законодавства (16 годин)

План

5. Термінологія та положення Закону України «Про ветеринарну медицину» (І і II розділи).
6. Організація ветеринарно-санітарного контролю та нагляду в Україні (основні положення III розділу Закону України «Про ветеринарну медицину»).

Список рекомендованої літератури

1. Конституція України. – Харків: «Одіссей», 2010. – 55 с.

2. Закон України “Про ветеринарну медицину” // Відомості Верховної Ради України – 2006. №14. – 116 с.

Завдання № 13. Організація ветеринарної справи на місцях (12 годин).

План

1. Основні функціональні обов’язки посадових осіб ДПСС в районі та установах державної ветеринарної медицини;
2. Обов’язки, права та відповідальність спеціалістів відомчої ветмедицини та її матеріально-технічне забезпечення.

Список рекомендованої літератури

1. Наказ ДВФССУ від 16.01.2016 р. №36 «Про реорганізацію територіальних органів Держветфітослужби» шляхом приєднання їх до відповідних територіальних органів Держпродспоживслужби.
2. ПОЛОЖЕННЯ Про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, яке затверджене Постановою КМУ № 667 від 2 вересня 2015 р.
3. Євтушенко А.Ф., Радіонов М.Т. Організація та економіка ветеринарної справи. Підручник. – К.: Арістей, 2004. – 284 с.

Завдання № 14. Забезпечення біологічної безпеки та біологічного захисту тваринництва в контексті продовольчої безпеки України в умовах воєнного стану та післявоєнний період (20 годин).

План

1. Забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану: стан, проблеми, перспективи.
2. Хвороби, які можуть суттєвим чином вплинути на погіршення біологічної безпеки тваринництва в Україні та в Європі.
3. Щодо небезпеки виникнення в Україні спалахів сибірки в умовах воєнного стану та післявоєнний період.
4. Епізоотична ситуація щодо високопатогенного грипу птиці в Україні .

Список рекомендованої літератури

1. Голодомор 21-го століття. Як блокування морських портів загрожує Україні та світу: Офіц. сайт Мінагрополітики України. URL: <https://minagro.gov.ua/news/golodomor-21-go-stolittya-yak-blokuvannyamorskikh-portiv-zagrozhuye-ukrayini-ta-svitu>.
2. В Україні створено Національну платформу продовольчої безпеки: Офіц. сайт Держпродспоживслужби України. URL: <https://dpss.gov.ua/news/v-ukrayinistvoreno-nacionalnu-platformu-prodovolchoyi-bezpeki>.

3. Про затвердження плану заходів забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану : розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.04.2022 р. № 327-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/327-2022-%D1%80#Text>.

4. Про делегацію Уряду України для участі у багатосторонніх переговорах з підготовки та узгодження проекту Ініціативи щодо безпечного транспортування зерна та продуктів харчування з українських портів : розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.07.2022 р. № 626-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/626-2022-%D1%80#Text>.

5. Стамбульська угода про розблокування українських портів для вивезення зерна: що це дасть Україні? Офіц. сайт Мінагрополітики України. URL: <https://minagro.gov.ua/news/stambulska-ugoda-prorozblokuvannya-ukrayinskih-portiv-dlya-vivezennyazerna-shcho-ce-dast-ukrayini>.

4. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань.

1. Внутрішні і зовнішні захисні бар'єри організму та їх роль в запобіганні хворобам тварин.
2. Доброякісні і злоякісні пухлини.
3. Запалення.
4. Порушення регуляції теплової. Види лихоманки.
5. Сучасне уявлення про здоров'я і хвороби тварин.
6. Смерть, її стадії та ознаки.
7. Імунітет, його види, механізм імунної відповіді.
8. План (схема) дослідження тварин.
9. Техніка фіксації тварин
10. Повали тварин.
11. Диспансеризація. Значення в профілактиці хвороб тварин.
12. Методи терапії.
13. Принципи терапії.
14. Хвороби кінцівок, профілактика
15. Загальна і спеціальна профілактика травматизму.
16. Профілактика травматизму в промисловому тваринництві.
17. Профілактика травматизму транспортного.
18. Профілактика травматизму кормового.
19. Профілактика травматизму експлуатаційного.
20. Профілактика господарського травматизму.
21. Кастрація сільськогосподарських тварин.
22. Профілактика післякастраційного ускладнень.
23. Розчистка ратиць і обрізка надмірно відрослого копитного рогу.
24. Хвороби серцево-судинної системи, їх профілактика.
25. Хвороби дихальної системи, їх профілактика.
26. Бронхопневмонія та її профілактика.
27. Емфізема легенів і профілактика хвороби.
28. Закупорка стравоходу у великої рогатої худоби і профілактика хвороби.

29. Закупорка книжки і профілактика хвороби.
30. Дистонії (атонія і гіпотонія) преджелудков і профілактика хвороб.
31. Тимпанія рубця і профілактика хвороби.
32. Періодична тимпанія телят та профілактика хвороби.
33. Травматичний ретикуліт і профілактика хвороби.
34. Гастроентерити молодняку та їх профілактика.
35. Токсична гепатодистрофія поросят і профілактика хвороби.
36. Рахіт і профілактика хвороби.
43. Хвороби, зумовлені недостатністю макроелементів.
44. Хвороби, зумовлені недостатністю мікроелементів.
45. Гіповітаміноз А молодняку, профілактика хвороби.
46. Гіповітаміноз С молодняку, профілактика хвороби.
47. Гіповітамінози групи В у молодняка, їх профілактика.
48. Які загальні симптоми хвороб печінки і в чому полягає їх сутність?
49. Опишіть патогенез і симптоми гострого паренхіматозного гепатиту.
50. У чому полягають принципи терапії і профілактики при гострому паренхіматозному гепатиті?
51. Опишіть етіологію і патогенез токсичної дистрофії печінки.
52. Розкажіть патогенез і симптоми амілоїдозу печінки.
53. Опишіть причини, симптоми і заходи профілактики цирозу печінки.
54. Опишіть етіологію, патогенез цукрового діабету.
55. Які причини викликають нецукровий діабет?
56. Основні причини, симптоми міоглобінурії, принципи терапії і профілактики.
57. Опишіть етіологію, патогенез остеодистрофії та у чому полягають її терапія і профілактика?
58. Найбільш поширені гіповітамінози серед тварин, принципи їх терапії і профілактики.
59. Чим небезпечний надлишок вітамінів в організмі тварин?
60. Класифікація анемій за походженням у тварин.
61. Постгеморагічна анемія.
62. Гемолітична анемія.
63. Гіпопластична анемія.
64. Апластичній анемія.
65. Гемоглобінурія корів.
66. Причини, терапія і лікування тромбоцитопенії.
67. 42. Які терапія і профілактика тромбоцитопенії?
68. Що таке гемофілія, які її причини та патогенез?
69. Що таке кровоплямиста хвороба, які її причини, клінічні прояви та профілактика?
70. Причини, симптоми та лікування пієліту.
71. Які основні причини, симптоми при спазмі сечового міхура, його профілактика?
72. Опишіть патогенез, симптоми та лікування парезу і паралічу сечового міхура.

73. Які причини, симптоми та профілактика уроциститу?
74. Основні причини патогенез і симптоми уретриту, його профілактика.
75. Сонячний удар, його етіологія, діагностика та профілактика.
76. Які симптоми теплового удару? Як віддиференціювати сонячний удар від теплового? Особливості лікування.
77. Які симптоми менінгоенцефаліту та принципи його лікування?
78. Які є види стресів? У чому полягає їх профілактика?
79. Опишіть причини і симптоми неврозів, у чому полягає їх лікування і профілактика?
80. Опишіть етіологію і симптоми менінгомієліту, в чому полягає лікування і профілактика.
81. Ветеринарна ортопедія: економічний збиток від хвороб кінцівок продуктивних тварин. Ортопедична диспансеризація.
82. Догляд за копитами і ратицями.
83. Підкови і підковування (кування) тварин. Ортопедичне підковування.
84. Хвороби копит і ратиць: удари, рани, виразки, флегмони.
85. Деформація копит і ратиць.
86. Специфічна виразка Рустергольца. Пододерматит і ламініт.
87. Ревматичне запалення копит і ратиць. Гниття стрілки у коней.
88. Копитна гниль у овець.
89. Ветеринарна офтальмологія та її завдання. Частота захворювань очей у тварин і економічний збиток від них.
90. Методи дослідження очей: огляд, пальпація, зондування і промивання слізно-носового каналу у великих тварин.
91. Офтальмоскопія, кератоскопія. Дослідження очного дна. Визначення рефракції.
92. Хвороби повік, кон'юнктиви, слізного апарату і рогівки.
93. Рани, удари, флегмони в області орбіти ока.
94. Блефарити, кон'юнктивіти. Сторонні тіла в кон'юнктивальному мішку.
95. Рани склери і рогівки. Кератити.
96. Хвороби склери.
97. Хвороби судинного тракту.
98. Хвороби сітківки.
99. Хвороби середовища ока: помутніння кришталика і склоподібного тіла.
100. Помутніння вологи і крововилив у передню камеру ока.
101. Панофтальміт.
102. Значення своєчасного і точного визначення вагітності і неплідності тварин. Клінічні методи діагностики вагітності.
103. Внутрішні методи діагностики вагітності і неплідності (ректальний і вагінальний).
104. Топографія матки у вагітних і невагітних тварин.
105. Методика ректального дослідження великих тварин на вагітність і визначення її термінів.
106. Вплив зовнішніх факторів і стану організму на захворювання вагітних тварин.

108. Водянка плода і плодових оболонок.
109. Патологія плаценти. Запалення плацент.
110. Маткові кровотечі. Маткові грижі. Позаматкова вагітність. Виворот і випадання піхви.
111. Передчасні перейми і потуги. набряк вагітних. Залежування вагітних.
112. Аборти, їх класифікація (за А.П. Студенцовим). Діагностика і профілактика абортів.
113. Перебіг родів у тварин. Фактори, що зумовлюють роди. Анатомо-топографічне взаємовідношення плоду до родових шляхів під час родів.
114. Передвісники родів. Родові перейми і потуги. Стадії родів.
115. Причини патологічних родів: а) що залежать від організму матері; б) що пов'язані з неправильним розміщенням плода. Затримання посліду. Профілактика патології родів.
116. Перебіг післяродового періоду та його тривалість у різних видів тварин.. Загальні зміни в організмі самок.
117. Фактори, які спричиняють ускладненню у післяродовий період.
118. Післяродові інфекція та інтоксикація.
119. Післяродовий парез. Післяродова еклампсія. Післяродовий невроз. Залежування після родів.
120. Заходи запобігання захворюванням тварин, які виникають під час родів і в післяродовий період.
121. Причини, які спричиняють народження слабкого, із зниженою резистентністю приплоду.
122. Гіпоксія у новонароджених. Асфіксія, її клінічні форми. Гіпотрофія.
123. Затримання меконію. Кровотеча із судин кукси пупка. Запалення пупка. Нориця урахуса.
124. Природжені аномалії і виродливість новонароджених. Контрактура суглобів. Природжена відсутність анального отвору і прямої кишки.
125. Суть ветеринарної гінекології та її завдання у профілактиці та ліквідації неплідності свійських тварин.
126. Поняття про неплідність та яловість самок. Поширення неплідності та економічні збитки від неї. Класифікація неплідності тварин. Основні причини і форми неплідності.
127. Персистентне жовте тіло. Кісти жовтих тіл. Анафродизія. Фолікулярні кісти. Німфоманія. Гіпофункція яєчників.
128. Діагностичні, профілактичні та лікувальні заходи щодо діагностики, лікування і профілактики акушерських та гінекологічних хвороб тварин.
129. Основні заходи профілактики симптоматичної неплідності.
130. Призначення і принципи гінекологічної диспансеризації.
131. Суть андрології як науки. Головні її завдання та потреби практичного застосування. Досягнення в галузі андрології та сперматології.
132. Методика андрологічного дослідження плідників.
133. Уроджені та спадково обумовлені аномалії розвитку статевих органів самців.
134. Імпотенція самців: класифікація, діагностики та профілактика.

135. Андрологічна диспансеризація самців.
136. Ким і коли прийнятий Закон України “Про ветеринарну медицину”?
137. Коли введений в дію Закон України “Про ветеринарну медицину”?
138. Структура і штати служби ветеринарної медицини господарств різних форм власності.
139. Якими документами керуються спеціалісти ветеринарної медицини господарств у своїй роботі?
140. Хто очолює службу ветеринарної медицини господарства?
141. Кому підпорядкований головний лікар (фельдшер) ветеринарної медицини господарства у функціональному та адміністративному відношенні?
142. Завдання ветеринарної медицини господарства.
143. Які плани ветеринарних заходів розробляються лікарем ветеринарної медицини господарства?
144. Хто відповідає за виконання організаційно-господарських заходів з профілактики заразних і незаразних хвороб у господарстві?
145. Права головного лікаря ветеринарної медицини господарства?
146. Порядок зарахування на роботу і звільнення спеціалістів ветеринарної медицини господарства.
147. Якими пільгами користуються спеціалісти ветеринарної медицини?
148. Яким документом керуються спеціалісти ветеринарної медицини при оформленні і видачі ветеринарних свідоцтв, сертифікатів і довідок?
149. До яких документів належать ветеринарні свідоцтва, сертифікати і довідки?
150. Кому надано право видачі ветеринарних свідоцтв, сертифікатів і довідок?
151. Форми ветеринарних свідоцтв і їх складові частини.
152. Термін дії ветсвідоцтва, довідки?
153. Правила оформлення ветеринарних свідоцтв, сертифікатів, довідок.
154. Якою печаткою завіряються ветсвідоцтва, сертифікати і довідки?
155. Відповідальність за порушення правил видачі ветсвідоцтв.
156. Джерела фінансування ветеринарної медицини.
157. На які цілі використовуються кошти Державного бюджету?
158. Які установи ветеринарної медицини фінансуються за рахунок місцевого бюджету?
159. Поняття про позабюджетні кошти і порядок їх використання.
160. За рахунок яких коштів фінансується служба ветеринарної медицини господарств і на що відносяться ці витрати?
161. Що являє собою кошторис прибутків і видатків? Порядок його складання і затвердження?

5. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовують спеціальну літературу, наочне обладнання, комп'ютерне обладнання з відповідним програмним забезпеченням, наочні стенди, презентації, каталоги нормативних документів, Закони України тощо.

6. Форми контролю

Поточне тестування; оцінка за самостійну роботу (презентація, доповідь); підсумкове письмове тестування, іспит.

7. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінка Національна	Оцінка ЄКТС	Визначення оцінки ЄКТС	Рейтинг студента, Бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82 – 89
	C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74 – 81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64 – 73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35 – 59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01 – 34

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

8. Список літератури.

Основна література

1. Патофізіологія тварин. Практикум / А.Й.Мазуркевич, В.Б. Данілов, Н.В. Куц./ Київ: Мета, 2003. - , 176 с.
2. Патофізіологія тварин. Підручник для студентів ВНЗ III-IV р.а. [А.Й.Мазуркевич, В.Л.Тарасевич, В.Б.Данілов та ін.]. – Київ: 2013 —416 с.
3. Патологічна анатомія тварин / П.П.Урбанович, М.К.Потоцький, І.І.Гевкан та ін. За ред. П.П.Урбановича, М.К.Потоцького. – К. : Ветінформ, 2008. – 896 с.
4. Патологическая анатомия сельскохозяйственных животных / А.В.Жаров, В.П.Шишков, М.С.Жаков и др. - Под ред. В.П.Шихова, А.В.Жарова 3-е изд. перераб. и доп.- М.: Колос, 1995.- 543 с.
5. Борисевич Б.В., Горальський Л.П., Лісова В.В. Патоморфологія незаразних хвороб тварин : [навчальний посібник] / Б.В. Борисевич, Л.П. Горальський, В.В. Лісова. – Ж : «Полісся», 2014. – 144 с.

6. Клінічна діагностика хвороб тварин /В.І.Левченко, М.О.Судаков, Й.Л.Мельник та ін.: за ред.В.І.Левченка.-К.: Урожай, 1995.-368с.
7. Старченков С.В. Болезни мелких животных: диагностика, лечение, профилактика. Серия «Учебники для вузов».-СПб: Лань, 1999.-512с.
8. Внутрішні незаразні хвороби тварин: підручник. – 3-є видання, перероблене та доповнене / М.І. Цвіліховський, В.І. Береза, В.С.Січкара та ін. – К. : Аграрна освіта, 2014. – 614 с.
9. Загальна терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин: практикум / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, Л.М. Богатко та ін. – Біла Церква, 2000. – 224 с.
10. Кондрахін И. Диагностика и терапия внутренних болезней животных / И.П. Кондрахін, В.И. Левченко. – М.: Аквариум-Принт, 2005. – 830 с.
11. Фізіотерапія і фізіопротекція внутрішніх хвороб тварин: навчальний посібник / В.В. Лисенко, В.І. Немировський, О.В. Семьонов, В.М. Соколюк; За загальною редакцією В.І. Немировського. – Дніпропетровськ: РВВ держагроуніверситету, 2001. – 220 с
12. Борисевич В.Б. Ветеринарна ортопедія і офтальмологія. — К.: Урожай, 1991. — 133 с.
13. Борисевич В.Б., Терее М.О., Салістий В.Т. Хірургія, офтальмологія і ортопедія. — К.: Вища шк., 1988. — 287 с.
14. Кузнєцов О.К «Ветеринарна хірургія, ортопедія і офтальмологія».-К.: Вища школа, 1978
15. Петренко О.Ф та ін.«Хірургія ветеринарної медицини».-К.:Вища освіта, 2005.- 399.
16. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології. За ред. В.А. Яблонського та С.П.Хомина.- Підручник.– Вінниця: Нова Книга, 2006. -592 с.
17. В.А.Яблонський Біотехнологія відтворення тварин: Підручник.-К.: Арістей, 2004.-296 с.
18. М.П. Журавель, В.М. Давиденко Технологія відтворення сільськогосподарських тварин: Підручник для студентів вищих навчальних закладів.-К.: Видавничий дім „Слово”, 2005.- 336 с.
19. Карташов І.І. Основи ветеринарного акушерства і гінекології. – К.: Вища школа, 1983.- 208 с. 5. В.А.Яблонський Практичне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології.- К.: Мета, 2002.- 319 с.
20. Конституція України. – Харків: «Одіссей», 2010. – 55 с.
21. Закон України “Про ветеринарну медицину” // Відомості Верховної Ради України – 2006. №14. – 116 с.
22. Наказ ДВФССУ від 16.01.2016 р. №36 «Про реорганізацію територіальних органів Держветфітослужби» шляхом приєднання їх до відповідних територіальних органів Держпродспоживслужби.
23. ПОЛОЖЕННЯ Про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, яке затверджене Постановою КМУ № 667 від 2 вересня 2015 р.

24. Євтушенко А.Ф., Радіонов М.Т. Організація та економіка ветеринарної справи. Підручник. – К.: Арістей, 2004. – 284 с.
25. Планування ветеринарних заходів: навч. посіб., 2-ге вид., доп. і перероб. / Л.М. Корнієнко, Л.Є. Корнієнко, Б.М. Ярчук; За ред. Л.М. Корнієнко. – Біла Церква, 2016. – 364 с.
26. Методичні рекомендації до проведення розрахунків з визначення економічної ефективності ветеринарних заходів, для підготовки бакалаврів, спеціалістів і магістрів факультету ветеринарної медицини, а також слухачів ПНКСВМ і практичних лікарів ветеринарної медицини (друге видання із змінами та доповненнями, розроблене відповідно до кредитно-трансферної системи) / Уклад. Л.М. Корнієнко, Л.Є. Корнієнко. – Біла Церква, 2016. – 43 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://vet.in.ua/> — Ветеринарний інформаційний ресурс України
2. Большая медицинская библиотека <http://med-lib.ru/spravoch/infekt/index.php>
3. Державний комітет ветеринарної медицини України
<http://www.vet.gov.ua/law/ua/>
4. <http://diseasecattle.ru/>
5. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
6. <http://elibrary.ru/>. – Наукова електронна бібліотека.

9. Методичне забезпечення

Науково-методичне забезпечення навчального процесу передбачає: державні стандарти, навчальні плани, підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали лабораторних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи здобувачів.